

9. Särskilda frågor som anknyter till språk och kultur

Vanda är en starkt tvåspråkig kommun och det är viktigt att utnyttja olika språkmedvetna metoder i undervisningen för att stödja elevernas språkutveckling. Varje lärare är förutom klass- eller ämneslärare också lärare av språket i sitt eget ämne.

Elever med annat modersmål än svenska eller finska kan få hemspråksundervisning två årsveckotimmar utöver det som anges i den lokala läroplanens timfördelning. Detsamma gäller elever som vill upprätthålla språkkunskaper som hen fått t.ex. genom en längre utomlandsvistelse.

Undervisning av romani, same eller teckenspråk kan ordnas i samarbete med huvudstadsregionens andra kommuner ifall det uppstår behov för det.

Elev med annan språk- och kulturbakgrund

Med invandrarelever avses barn och unga med invandrarbakgrund som antingen flyttat till Finland eller är födda i Finland. Det är en definition som används i de författningar som styr läroplansgrunderna – lagen och förordningen om grundläggande utbildning samt statsrådets förordning om riksomfattande mål för den grundläggande utbildningen. I statsrådets förordning används också begreppet elever med främmande språk som modersmål.

Invandrareleverna är en heterogen grupp med tanke på språk, kultur, utbildning och orsak till immigrationen. Vid utformningen av läroplanen och vid genomförandet av undervisningen är elevens behov det viktigaste. Det är inte väsentligt hur länge eleven bott i Finland, utan om elevens modersmål eller det språk som dagligen används i hemmet är något annat än svenska. Vanda erbjuder både förberedande undervisning och undervisning i svenska som andra språk.

Elevhandledning för elever med annan språk- och kulturbakgrund

Elevhandledningen hjälper den unga invandraren och hans eller hennes familj att göra realistiska val. Det är av särskild vikt för de elever med invandrarbakgrund, som är integrerade i klasserna sju till nio med tanke på slutskedet i den grundläggande utbildningen och de fortsatta studierna. De som kommit till Finland mitt under den grundläggande utbildningen bör få utökad handledning i sina studier, så att de får veta vilka följder deras val och beslut har. Samtidigt kan elevhandledningen också ge vårdnadshavarna konkreta och nödvändiga råd om hur de i sin tur bättre kan stöda barnets skolgång.

Beaktande av lärmiljöer

Varierande lärmiljöer erbjuder eleverna meningsfulla och mångsidiga möjligheter att använda språket i olika kommunikationssituationer. Lärmiljöerna orienterar eleven i vår kultur och främjar integreringen i närmiljön samt i det finländska samhället i vidare bemärkelse.

Förberedande undervisning

För barn som är i läropliktsålder kan det ordnas undervisning som förbereder den grundläggande utbildningen. Denna undervisning är avsedd för elever med invandrarbakgrund, vars kunskaper i svenska eller finska ännu inte är tillräckliga för studier i en grupp för grundläggande utbildning. Undervisningsanordnaren beslutar enskilt för varje elev om förberedande undervisning för den grundläggande utbildningen. Åt 6-10-åriga barn ges minst 900 timmar och 11-17-åriga minst 1000 timmar förberedande undervisning under ett läsår. För undervisningen har inte fastställts någon riksomfattande timfördelning eller lärokurs. Under den förberedande undervisningen integreras eleverna i den grundläggande utbildningen i klasser som motsvarar elevens ålder och elevens eget studieprogram. Under det sista året i grundskolan kan förberedande undervisning inte ges en elev.

Målet för den förberedande undervisningen är att främja elevens utveckling på ett balanserat sätt och att stöda en god integrering i det finländska samhället. Det är givetvis centralt att ge eleverna de färdigheter som behövs för överföring till den grundläggande utbildningen. De allmänna målen för den förberedande undervisningen är att eleven skall inhämta det svenska språkets basordförråd och grundläggande strukturer så att eleven gör sig förstådd i skolan, i sociala och i vardagliga situationer. Eleverna skall också få kännedom om den finländska och särskilt den finlandssvenska kulturen.

Eleverna genomför studierna enligt ett individuellt studieprogram. Skolans speciallärare ansvarar för att det individuella programmet görs upp för varje enskild elev med beslut om förberedande undervisning. Det individuella programmet uppgörs i samarbete med elevens övriga lärare och elevens vårdnadshavare, genast när undervisningen påbörjas. Planen utvärderas och revideras med jämna mellanrum. Individuella mål fylls i först då läraren lärt känna eleven, men senast 60 dagar efter påbörjat skolar Planen ska åtminstone innehålla uppgifter om ämne och omfattning.

Undervisning i svenska som andraspråk

Enligt förordningen om timfördelning kan invandrare i stället för att följa lärokursen i modersmål och litteratur, som bestäms av skolans undervisningsspråk, helt eller delvis undervisas i svenska eller finska enligt en lärokurs som är speciellt inriktad för invandrare. En elevs behov av lärokursen svenska som andraspråk och litteratur fastställs gemensamt av de lärare som undervisar eleven. Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs.

Då behovet av lärokursen kartläggs ska också följande eventualiteter tas i betraktande

- elevens kunskaper i svenska är bristfälliga inom ett eller flera delområden av språkkunskaperna och räcker inte ännu till för att eleven ska kunna delta i den dagliga interaktionen och det dagliga skolarbetet som en jämlik medlem i skolgemenskapen, eller
- elevens kunskaper i svenska räcker inte ännu till för studier enligt lärokursen svenska och litteratur.